

Ar vilkams reikalingi advokatai?

Paruošė GAA „Baltijos vilkas“
www.vilkai.lt

Apie ką šnekėsime

- GAA „Baltijos vilko“ pristatymas
- Pranešimas apie lūšis
- Šių metų vilkų apskaitos ir jos rezultatų apžvalga
- Diskusija

Kas mes tokie?

GAA „Baltijos vilkas“

- Asociacija įkurta **2007** metais
- Mūsų **misija** – būti žinduolių advokatais regione. **Prioritetas** – stambieji plėšrūnai, kitos retos bei nykstančios rūšys
- Pagrindinis **veiklos tikslas** - užtikrinti visavertę šių gyvūnų apsaugą ir taikų sambūvį su žmogumi
- Pagrindinės **veiklos sritys**: visuomenės informavimas ir švietimas, darbas su ūkininkais, darbas su valstybinėmis institucijomis, tyrimų vykdymas, projektinė veikla
- Šiuo metu asociacija vienija **kelias dešimtis aktyvistų**

Pradėkime nuo esminio klausimo:
KIEK VILKŲ GYVENA LIETUVOJE?

Atsakymų variantai

- Pagal medžiotojų pateiktus duomenis:
 - **739** (2010 metais)
- Oficialus Aplinkos ministerijos (pagal šių metų apskaitą)
 - minimalus skaičius – **300**
 - tikras skaičius – bent **450** („pridėjus“ privačius miškus)
- GAA „Baltijos vilko“ (pagal tą pačią apskaitą):
 - minimalus skaičius – ne didesnis, nei **180**
 - tikras skaičius – nežinomas ir negali būti nustatytas

Kas teisus?

- Medžiotojų skaičius dėl jo gavimo metodikos **nepretenduoja į tikslų ir patikimą rezultatą**, todėl apie jį daugiau nekalbėsime
- AM ir BV remiasi ta pačia apskaita, o **rezultatai skiriasi dvigubai!**

Kodėl taip yra, ką tai reiškia ir ką daryti toliau –
pagrindinė šio pristatymo tema

Vilkų apskaita

Apskaita

- Šių metų apskaitoje kartu su miškininkais dalyvavo ir **visuomenės atstovai**, deleguoti GAA „Baltijos vilkas“
- Per abi dienas dalyvavo **apie 100 savanorių**
- Aplankyta **apie penktadalis girininkijų**
- **Rezultatai:**
 - praktinė pažintis ir įspūdžiai apie apskaitą ir jos metodiką
 - surinkti papildomi duomenys (šalia miškininkų anketų)
 - gautos visų girininkijų miškininkų anketos
- **Detaliau** – www.vilkai.lt skiltyje „Vilkų apskaita 2011“

Apie vilkų apskaitos metodiką (1)

- Ekologijos instituto paruošta apskaitos metodika yra skirta skaičiuoti minimalų individų skaičių
- **Minimalus individų skaičius** – tiek TIKRAI yra, t. y., daugiau būti gali, mažiau – TIKRAI ne
- Taikant šią apskaitos metodiką **išvados apie visų vilkų skaičių bei jo kitimo tendencijas negalimos**, nes neapskaitytų gyvūnų skaičius nežinomas ir nėra įvertinamas
- Skaičiuojant minimalų skaičių **būtina užtikrinti** dvi sąlygas:
 - kiekvienas suskaičiuotas – TIKRAI VILKAS
 - kiekvienas vilkas TIKRAI suskaičiuotas TIK VIENĄ KARTĄ

Apie vilkų apskaitos metodiką (2)

- Kad būtų priskaičiuoti TIKRAI VILKAI, reikia:
 - tinkamų **oro sąlygų**, kad būtų aiškūs pėdsakai
 - apskaitininkų, **pažįstančių pėdsakus**
 - **vertinti kritiškai**: jei abejoji – tai ne vilkas
- Kad vilkas būtų suskaičiuotas TIK VIENA KARTĄ, reikia:
 - skaičiuoti tik šviežius pėdsakus: keliose vietose rasti skirtingo senumo pėdsakai gali būti to paties vilko palikti skirtingu metu
 - apskaitą vykdyti visose girininkijose **tą pačią dieną**, kad pagal šviežius pėdsakus būtų galima nustatyti, kur lankėsi tas pats vilkas
 - **vertinti kritiškai**: jei abejoji – tai laikyk, kad tai buvo tie patys vilkai

Vilkų ir lūšių apskaitos Lietuvoje metodika

Tikslas

Surinkti informaciją apie Lietuvos vietas, kur vienu metu aptikti švieži vilkų ir lūšių buvimo įrodymai.

Apskaitos aprašymas

1. Apskaita miškų urėdijų valdomuose miškuose atliekama girininkijose, orientuojantis į miškų masyvus arba eiguvus. Rezervatuose bei privačiuose miškuose apskaitą tą pačią dieną atlieka kitos Aplinkos ministerijos įgaliosios institucijos.
2. Nurodytą dieną patikrinama girininkijos teritorija ir duotoje **anketoje pažymimi vilkų ir lūšių buvimo įrodymai – švieži, iki vienos paros senumo, vilkų ir lūšių pėdsakai bei jų radimo vietos**. Jeigu įmanoma, papildomai nurodomas gyvūnų skaičius. Rekomenduojama pasekti šviežiais pėdsakais iki vilkams išsiskiriant ir jų skaičių vertinti tokioje vietoje.
3. **Lūšims nurodomas individų skaičius ir jauniklių buvimo faktas**
4. Pėdsakų radimo vietoms nurodomas miško masyvo pavadinimas ir kvartalo numeris, įrašant į pridedamą lentelę. Jei pėdsakų daug, galima radimo vietas (miško pavadinimą ir kvartalo numerį) papildomai surašyti kitoje lapo pusėje.
5. Plotų patikrinimą patariama pradėti nuo vietų, kur pagal ankstesnę patirtį tikimasi surasti vilkų ir/arba lūšių pėdsakus. Jei matyti, kad švieži pėdsakai ateina iš kaimyninės girininkijos arba į ją išeina, apskaitą reikia tęsti.
6. Rekomenduojami tikrinimo maršrutai turi būti uždari, apskritimo, trikampio ar stačiakampio formos, nebūtinai sutampantys su miškų masyvo ar eiguvos ribomis. Maršruto ilgis – 9-12 km, jo praėjimo laikas neturėtų viršyti pusę darbo dienos.
7. Ir vilkų, ir lūšių apskaitą galima atlikti ne tame pačiame maršrute, jeigu išankstinės žinios leidžia manyti, kad gyvenamosios teritorijos nepersidengia.
8. Plotus tikrina girininkijų darbuotojai, tačiau šiame darbe gali dalyvauti medžiotojai arba kiti patyrę, pažįstantys vilkų ir lūšių pėdsakus asmenys.
9. Pirmąją patikrinimo dieną, jeigu vieta ir situacija tam tinkama, rastus pėdsakus reikia užtrinti. **Patikrinimą pakartoti po keturių dienų, pažymint tik šviežius pėdsakus.**
10. Informaciją apie senus pėdsakus pateikti tik tuo atveju, jeigu švieži pėdsakai nerasti.
11. Jeigu girininkijos kontroliuojamoje teritorijoje vilkų ir lūšių pėdsakų apskaitos dieną nerasta, apie tai irgi įrašoma apskaitos anketoje.
12. Užpildytas anketas girininkai atiduoda miškų urėdijoms, o jos - Generalinei miškų urėdijai.

Miškininkų anketa: problemos

- Miškininkai skundėsi, kad **anketos neaiškios** – nežinia, kur ir ką rašyti. **Trūksta** išsamesnių instrukcijų ir pavyzdžių
- Didelė dalis anketų užpildytos **neaiškiai arba nekorektiškai**:
 - nenurodytos pėdsakų radimo vietos
 - į vieną krūvą suplakti švieži ir seni pėdsakai
 - pagal anketą net neaišku, ar pėdsakai švieži, ar seni
 - nepažymėtas atėjimas/išėjimas į gretimą girininkiją
- Tolesnės skaidrėse – keletas **neaiškiai arba nekorektiškai** užpildytų anketų pavyzdžių

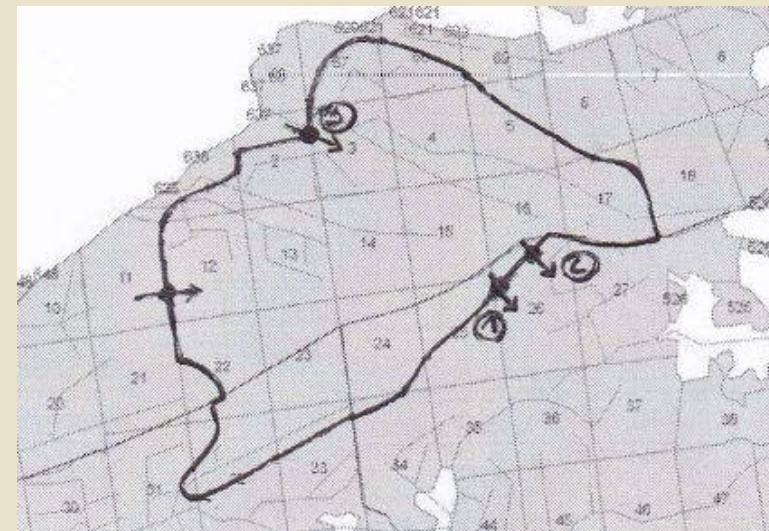
Anketų pavyzdžiai (1)

Anketoje pateikta aritmetinė pėdsakų suma: $5 + 5 + 3 = 13$

Savanorio duomenys

<i>Girininkijoje nustatyta</i>	Vilkai
Švieži pėdsakai (iki 1 paros)	26 kv.; 3 kv.; 12.
Patelė su jaunikliais (tik lūšims)	
Miško masyvas	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui)	1, 2, 3, 6, 6, 6, 6, 6, 6, 17, 16, 26, 25, 24, 34, 33, 32, 31, 22, 12, 1
Miško masyvas	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui)	
Miško masyvas	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui)	
Miško masyvas	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui)	
Nustatytas individų skaičius	13
Senesni kaip 1 para, bet neabejotinai atpažinti pėdsakai	
Sunkiai nustatomi pėdsakai, kurie galėtų priklausyti vilkui ar lūšiai	
Pėdsakai rodo, kad žvėrys yra atėję iš gretimoms girininkijos	
Pėdsakai rodo, kad žvėrys išėjo iš girininkijos teritorijos	

Nr.	Gyvūnas	Gyvūnų skaičius	Kvartalų Nr.	Nuotraukų Nr.	Pastabos
1	Kilkas	3	26	601, 602, 603	Pėdsakai nesurenai nei para.
2	Kilkas	5	26	604, 606, 608, 610, 611	Pėdsakai nesurenai nei para. Kilkas nėra augš, nes naktis miego klūnė.
3	Kilkas	5	3		Nuotraukų nėra, nes buvome paršėlių apylinkėse ir nam neteko pamatyti pėdų.
4					

Anketų pavyzdžiai (3)

Nustatytas individų skaičius apima ir šviežius, ir senus pėdsakus

Girininkijoje nustatyta	Vilkai
Švieži pėdsakai (iki 1 paros)	
Patelė su jaunikliais (tik lūšims)	
Miško masyvas kv. 1-61	
Miško kvartalo(u) Nr. kv. 13, kv. 8 (pildoma kiekvienam maršrutui) kv. 1, kv. 10 kv. 8, kv. 8	1 mt (savaitės) 2 mt (iki savaitės) 3 mt (savaitės) 1 mt (2-3 sav.)
Miško masyvas 62-100	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui) 93 kv.	1 (1-2 paros)
Miško masyvas 101-108	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui) kv. 108	5 (1,5 sav.)
Nustatytas individų skaičius	8
Senesni kaip 1 para, bet neabejotinai atpažinti pėdsakai	
Sunkiai nustatomi pėdsakai, kurie galėtų priklausyti vilkui ar lūšiai	
Pėdsakai rodo, kad žvėrys yra atėję iš gretimos girininkijos	kv. 1, 13, 108
Pėdsakai rodo, kad žvėrys išėjo iš girininkijos teritorijos	kv. 1, 108

Girininkijoje nustatyta	Vilkai
Švieži pėdsakai (iki 1 paros)	5 mt 120, 121, 535 kv
Patelė su jaunikliais (tik lūšims)	
Miško masyvas	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui)	kv 120, 121, 535 5 mt
Miško masyvas	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui)	kv 513, 504, 506 3 mt
Miško masyvas	
Miško kvartalo(u) Nr. (pildoma kiekvienam maršrutui)	
Nustatytas individų skaičius	8
Senesni kaip 1 para, bet neabejotinai atpažinti pėdsakai	8
Sunkiai nustatomi pėdsakai, kurie galėtų priklausyti vilkui ar lūšiai	
Pėdsakai rodo, kad žvėrys yra atėję iš gretimos girininkijos	
Pėdsakai rodo, kad žvėrys išėjo iš girininkijos teritorijos	

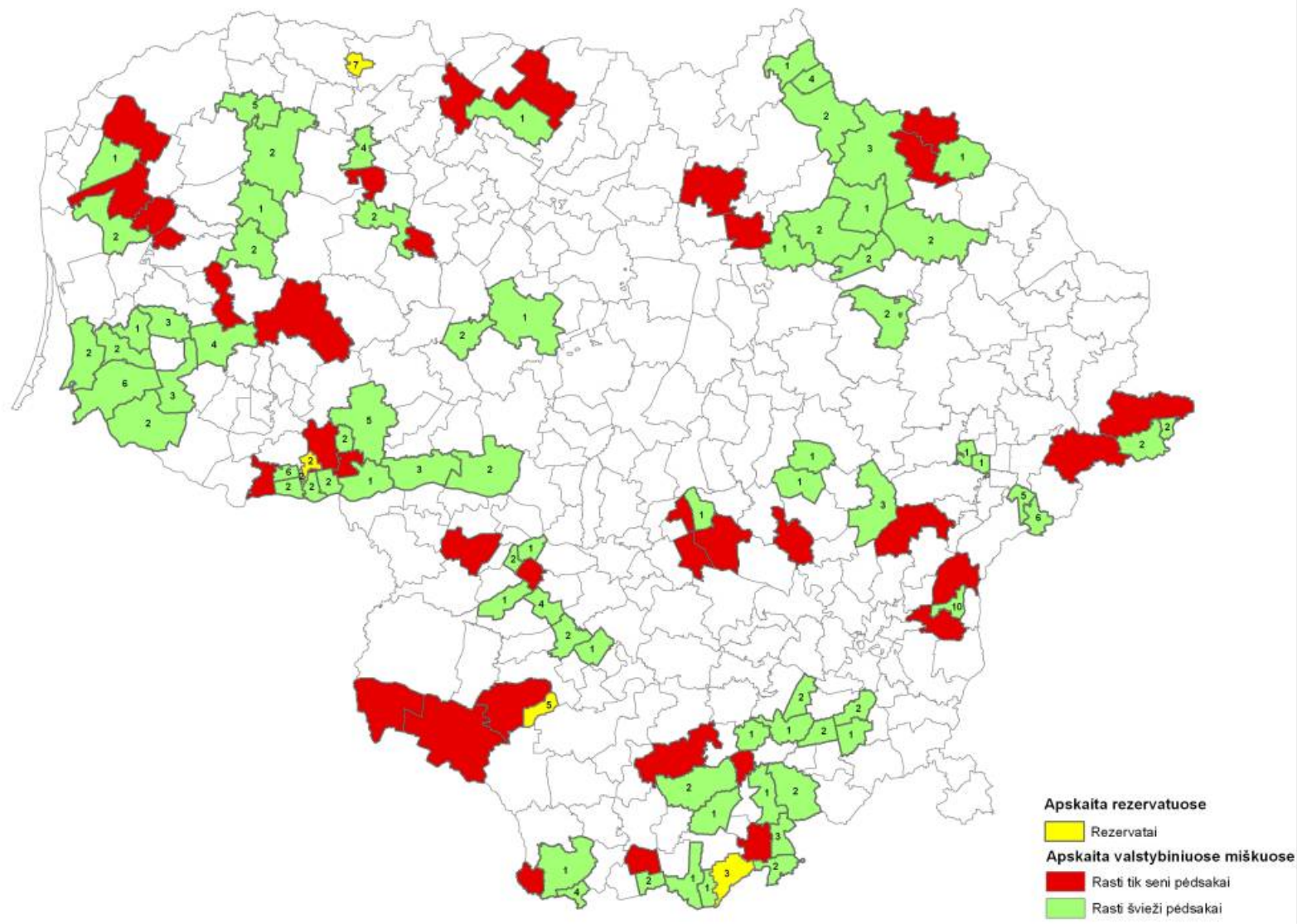

Rezultatai

Kovo 9: seni/švieži pėdsakai

Vilkų pėdsakų apskaita 2011-03-09

Kaip skaičiavome

- Sumavome tik **šviežius pėdsakus**, kaip reikalauja metodika
- Kai pagal anketą buvo **abejonių**, laikėme, kad pėdsakai švieži
- Skaičiavimas „**optimistinis**“, nes:
 - abejotinais atvejais **turėtume žiūrėti kritiškai** ir laikyti, kad pėdsakai – seni
 - nevertinome, kad kai kurie vilkai apskaitos dieną **perėjo iš vienos girininkijos į kitą** ir buvo apskaityti kelis kartus
 - neatsižvelgėme į tai, kad kai kurie miškininkai **pateikė aritmetinę pėdsakų sumą**, todėl vilkas, kelis kartus kirtęs apskaitos maršrutą, priskaičiuotas kelis kartus

Minimalus vilkų skaičius

- Gautas rezultatas: **168 vilkai** kovo 4 d. ir **165 vilkai** kovo 9 d.
- Valstybiniuose rezervatuose apskaičiuota **17 vilkų**
- Atsižvelgiant į tai, kad skaičiuota „optimistiškai“ ir detali analizė skaičius neabejotinai sumažintų, konstatuojame, kad

Pagal apskaitą nustatytas minimalus vilkų skaičius negali būti didesnis, nei **180 vilkų**

Iš kur 300 vilkų?

- Nei ministerija, nei vilkus iš tų pačių anketų skaičiavusi komisija **nepateikė** savo skaičiavimų **pagrindimo**
- Mums skaičių 300 pavyko gauti tik **metodikai prieštaraujančiu būdu** – ten, kur nėra šviežių pėdsakų, susumuojant senus
- Akivaizdu, kad šis skaičius **negali būti minimalus**, nes negalima užtikrinti, kad tas pats vilkas nėra įskaičiuotas kelis kartus
- Bandymai inicijuoti diskusiją su ministerija ir mokslininkais bevaisė – **diskusija paprasčiausiai nevyksta**
- Aplinkos ministro ir mokslininkų **kvietimas argumentuotai diskutuoti išgaravo**, kai tik gavome duomenis

Ką tai reiškia?

- Jei esame teisūs (nekantriai laukiame klaidų nurodymo), tai ir ankstesnių apskaitų rezultatai yra abejotini ir perskaičiuotini
- Vieši aplinkosauginiai rodikliai ir publikuoti moksliniai rezultatai (sąmoningai?) remiasi klaidingais skaičiavimais
- Sumedžiojimo limitas ir ruošiamas vilko populiacijos valdymo planas be abejo remsis „oficialiais“ skaičiais
- O juk yra skirtumas tarp:

nušauti 80 vilkų iš 300

ir

nušauti 80 vilkų iš 180?

Ką daryti toliau?

- Pasiiekti, kad **vyktų konstruktyvi diskusija** ir būtų atsakyta į mūsų argumentus ir abejones
- Reikalauti, kad priimami sprendimai būtų **paremti pagrįstais ir patikimais tyrimais**, o jei tyrimams galimybių nėra – **nebūtų spekuliuojama tariamu mokslškumu**
- Siekti, kad būtų **išviešinti** iki šiol kruopščiai slepiami ankstesnių apskaitų **duomenys**
- Siekti į diskusijas dėl vilkų **įtraukti daugiau mokslininkų ir ekspertų**, galbūt – tarptautinių
- **Šviesti** visuomenę ir **netylėti** apie tai, kas negerai

Taigi, ar reikia vilkams advokatų?